

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštali predal št. 345.
2 Din Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 22. februarja 1934

Naročnina za četrlet 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Stev. 8.
Leto VI

Gumbi, rjasti žebliji, ljubavna

pisma: kaj vse ljudje zbirajo. Najdragocenejše in najkuzioznejše zbirke sveta

»Ne razumem ljudi, ki kaj zbirajo,« je rekla neka gospa nemškemu pesniku Wielandu. Pesnik se je pa nasmehnil in odgovoril: »Milostljiva, vi se pač nimate pravice čuditi.« — Gospa je bila namreč mati osmih otrok. —

Ze dosti modrijanov si je belilo glavo, zakaj ljudje prav za prav zbirajo. Večina je prišla do globokega spoznanja, da spada zbiranje med pra-instinkte človeškega rodu. Samo človeškega rodu? Saj poznamo vendar tudi živali, ki »zbirajo« brez zmisa in smotra: srake, ki znašajo svetle predmete v svoje gnezdo in ljubosumno pazijo, da jim jih kdo ne odnese, pa hrčki, ki si gomilijo dosti več sladkarij in želodčnih dobrot, kakor jih morejo použiti.

Torej pra-instinkt, pomemben in prirodni kakor želja po hrani in spanju. Globoko vkoreninjen in prirodni kakor mogočni lastninski instinkt. »Lastnina« igra kajpada tudi pri zbiranju veliko vlogo. Lastnina ne v pomenu vrednosti in kakovosti, temveč množine, kvantitete. Otroci zbira želod in kostanj in ga spravlja v škatle — zakaj, čemu? Ze čez nekaj tednov se posuši in skrči ter odroma med smeti. Potem se začne zbiranje cigaretnih škatel in šele dolgo nato pridejo podobe in znamke na vrsto. Potem pridejo avtogrami in ljubavna pisma, v starosti pa zbira človek le še spomine...

Neki filozof je dejal, da zbiranje ni samo posledica nekontroliranega lastninskega instinkta, temveč tudi izraz neke duševne praznine; to se pravi, želje, koprnenja in energije, ki ostanejo v normalnem življenju moder-

»Poljubna izberac: to je odgovor na odprto vprašanje, ki so ga zadali že tolikim zbiralcem fotografij, hlačnih gumbov, palic in pip. Pravi zbiralec zbira zgolj iz veselja do zbiranja; zbiranje z neko umetniško ali celo znanstveno svrhu je samo zvrst prave prvotne strasti in — skoraj bi rekli — nekaj manj vrednega.

Tudi zbiranje znamk danes ni več nesebična strast, razen če bi posnemali n. pr. tistega budimpeštanskega zbiralca, ki je zmetal celo premoženje za to, da si je napravil zbirko madžarskih znamk, urejenih po datumih poštinih pečatov: za vsak dan od 1. januarja 1900. dalje je imel posebno znamko. Ta zbirka je za pravega filatelista kljub njeni kurioznosti kajpada brez sleherne vrednosti — lastnik je pa ne da za največjo na svetu.

V ostalem je postala ta strast že zdavnaj draga reč. Pisemske znam-

2.200.000 ljubavnih pisem je dobil Henry Downing, ki so ga pred nekaj leti proglasili za najlepšega Američana. Tu ga vidimo sredi njegove zbirke: tla sobe so pokrita s priporočenimi pismi, strop z letalsko pošto, stene so pa obložene z zavoji in navadnimi pismi.



nih škatel, čipk in zasilnega denarja ob strani. Največjo zbirko avtogramov ima baje lord Weatherbrook v Londonu. Pravijo, da ima svojih 10 milijonov podpisov, med njimi tudi pod-

Se nadaljuje na 8. strani



Zgoraj:

Tisoč ur z vsega sveta je zbral neki Fulmer iz Avstralije. Siromak mora vse te ure vsak dan naviti.

Na levi:

Več sto tišjih jajc je zbral Nemeč Fritze, hoteč menda dokazati, da dve jajci nista drugo drugemu enaki.



nega človeka neizpolnjene in neuteljene, iščejo izpolnitve na podzavestno in poljubno izbranim področju ali pa na kakšnem mrtvem predmetu.

ke so tisti predmet, ki ga največ ljudi zbira; zato so jim tudi cene tako zrasle. Kdor bi hotel zbrati vse znamke, kar so jih doslej izdali v vseh državah sveta, bi moral imeti

na milijone in milijone dobre valute na razpolago. Ne glede na to, da je nekaterih znamk samo po 2 ali 3 eksemplarje na vsem svetu, ki jih lastniki sploh ne dajo iz rok. Vrhu tega si države tudi prav nič ne prizadevajo, da bi zbiralcem olajšale delo, narobe; leto za letom izdajajo dobrodelne, jubilejne, prigodne, spominske in druge znamke, da zbiralcem ne zmanjka dela in truda. Nekateri države v Afriki in Južni Ameriki si znajo z izdajo posebnih znamk v zelo majhni nakladi, ki jih seveda prav drago prodajajo, celo popraviti svoje obupne državne finance.

Drugo mesto zavzema danes v dolgi vrsti zbiranih predmetov avtogram, če pustimo zbiranje cigaret-



Joža Mikulek

iz Donje Stubice hodi že od leta 1901 po svetu in zbira avtograme znamenitih ljudi.

Najsramotnejše poglavje iz človeške zgodovine

Kako so pred 350 leti trpinčili nedolžno baronico, ki se je zamerila deželnemu namestniku. — Proglasili so jo za čarovnico in jo s strašnimi mukami prisilili, da je priznala razmerje s hudičem, nato jo pa javno sežgali na grmadi

Moglenega novembrskega jutra leta 1591 je odprl ključar neustettinske ječe vrata posebne celice. Leden mrz mu je udaril iz podzemeljske temnice, duh po plesnobi in gnilobi ga je skoraj vrgel nazaj. Iz kota je zaslišal pridušeno ječanje. Ko se je ključar malo privadil temi, je pristopil k jetnici. Z nogo je odgnal nekaj le preveč vsiljivih podgan. Jetnica, še mlada ženska, je sedela sključena na »stolu«. Njene noge in roke so tičale v lesenih primažih, da se niti geniti ni mogla.

»K zaslišbi«, je grobo dejal ključar. Odvil je vijake na primažih. Toda nesrečna žena še zmerom ni mogla vstati. Šele ko jo je ključar nekajkrat sirovo dregnul, se je poskusila spraviti na noge. Dnevna luč jo je nekoliko oživila; ko je stala Elizabeta nasproti deželnemu namestniku za Pomorjansko in zloglasnemu sodniku v čarovniških procesih, sta se ji spet vrnila prejšnja stanovitnost in pogum.

Začarana kruh in pivo

V tistih časih je bilo v vsej Evropi, posebno v Nemčiji razširjeno praznoverje o čarovnicah. Zadoščala je navadna ovadba, pa si lahko osumil najbolj spoštovanega človeka čarovništva. To je morala izkusiti tudi baronica Elizabeta Dobschütz, ki jo je neka starka obdolžila na natezalnici vlačuganja s hudičem. Ljudje so to tem rajši verjeli, ker se jim je baronica še iz tiste dobe, ko je bil njen mož deželni namestnik, zaradi svoje strogosti zelo zamerila in osovražila. Niti visoka služba njegova moža ni pomagala, da je ne bi že takrat skrivaj dolžili čarovništva. Ko je njen mož zaradi spletk nekaterih nevoščljivih dvorjanov padel pri vojvodi Pomorjanskem v nemilost, da ga je odstavil in je moral zbežati iz dežele, je prišel na njegovo mesto okrutni in zahrbtni Kleist, ki je že dolgo mrzil Dobschütza in njegovo ženo. Pod njegovim uradovanjem se je nekoč zgodilo, da sta se pokvarila kruh v peki in večja količina piva pri varjenju. Tedaj je dal iz neke stare ženščine s trpinčenjem izsiliti trditev, da je bila baronica Dobschütz z nekim praškom začarala vojvodovo pivovarno in pekarno.

Toda to mu še ni bilo dovolj zanesljivo; na vsak način je moral preprečiti, da se mu žrtev kako ne izmuzne. V ta namen je neobhodno potrebno, da se vojvoda sam prepriča o krivdi Dobschützeve. Tako je dal Kleist »zaslišati« še mnogo drugih oseb in je tako dobil deloma pristojevoljno deloma pa z izdatno podporo mučilnega orodja tiste izpovedi, ki jih je hotel imeti. In te izpovedi so razodele: baronica Dobschütz je dala po svojem kumiču, nekem Hansu Meurerju, prinesiti na vojvodov dvor neko pijačo, ki je napravila vojvodinjo neplodno.

Tako je imel Kleist dovolj »dokazov« v rokah, in ker je tudi mladi Meurer v mukah natezalnice svojo botro na vse mogoče načine obremenil, jo je dal zorabiti in vreči v temnico za čarovnice.

Zdaj je Elizabeta stala pred sodnikom. Kleist, koščen mož upadlih lic z naprej štrlečimi in bodečimi očmi, je gledal med zasliševanjem mimo nje predse. Ali misli še zmerom tajiti, da je s hudičem v zvezi in da je začarala visokorodno vojvodinjo? Toda baronica ni ničesar priznala. Na ječarjev migljaj so jo tedaj pograbile grobe pesti in jo porinile skozi vrata v sosednjo sobo.

Elizabeta se je zagledala v velikem prostoru, polnem ljudi. Vsa družba z vojvodovega dvora je bila tu zbrana, nestrpno pričakovala obetajočega se ji prizora. Ko se je baronica ozrla na okoli je vztrepetala. Vedela je, kaj jo čaka. Ob zidu so stale mučilne priprave, ki je že pogled nanje dostikrat zadoščal, da so ljudje vse priznali, kar so inkvizitorji od njih hoteli.

Strahote zasliševanja

»Ali še zmerom nočete priznati?«
»Ne!«

Tedaj so ji hlapci strgali obleko z života. Tudi srajco. Čisto naga je morala stati Elizabeta pred njimi. Zaman je skušala skriti svojo nagoto pred pohotnimi pogledi visokorodnih gledalcev. Hlapci so jo sirovo pograbili in jo pod pretvezo, da poiščejo njena skrita čarodejna sredstva, sirovo in brez sramu obtipali po vsem telesu. Ihtenje se ji je trgalo iz ust, toda beseda ni prišla iz njih.

A že so jo čakale nove muke. Eden izmed rabljev je segrel kos železa, dokler ni zažarelo, in osmolil nesrečnici po vsem životu lase in dlavičice. Navzočni gledalci so vzhrično poslušali njeno obupno stokanje; strašni duh po osmojenem mesu jim očitno ni ganil srca. Spet je vprašal deželni namestnik, spet je stanovitno odgovorila: »Ne!«

Takrat je pristopil drugi hlapec in zabodel globoko v vsako nežno pegico, ki jo je odkril na njenem telesu, dolgo iglo: iskal je čarovniško znamenje. Zakaj če po katerem vbodljaju ne bi pritekla kri ali pa ne bi nesrečnica začutila nikake bolečine,

bi to bilo dokaz njene zveze s hudičem. Elizabeta je zdaj prvič izgubila zavest. Vedro mrzle vode jo je spet spravilo k sebi; Kleist jo je dal odvesti nazaj v njeno celico in do drugega dne spet vkleniti v lesene primaže.

Palčnice in španski škornji

Spet se je bila v prostrani sobi zbrala odlična družba. Elizabeta je bila še zmerom toliko odporna, da je na vsa krvnikova vprašanja odgovarjala »Ne«. Tako je na Kleistovo povelje začel rabelj z »mučnim izpraševanjem«. Elizabeto so trdno zvezali, da se ni mogla geniti, spravili njene palce v posebne vijake, imenovane palčnice, in jih začeli počasi natezati. Sirota je ječala in vpila, le z glavo je še mogla pokazati »Ne!« Njena palea sta bila razmesarjena, zdrobljena, ko so ju vzeli iz palčnic: meso in kosti so bile zgolj neoblična krvava masa, mrtvo viseča z rok. Mrzla voda je poskrbela, da se je mučenica spet zavedla.

Med tem so se dvorjani na glas pomenkovali, kako dolgo bo neki čarovnica še vzdržala. Kleist je dal prinesiti novo mučilo, tako imenovan španski škorenj, in ga dal Elizabeti »obuti« na desno nogo. Bogu se je morala smiliti nesrečna baronica, ko so ji »primerjali« čevelj, da so hreščale kosti — toda Kleistu in njegovim plemenitim gostom tudi to ni šlo do živega. Le ko je Elizabeta v peklenjskih mukah presunljivo zakričala, se je Kleist zgenil in zapovedal krvniku... ne, da naj preneha, temveč da ji zamaši usta! Tem grozotnejše se je zdaj v tišini slišalo pokanje kosti, ko je rabelj na Kleistovo zapoved še bolj nategnil španski škorenj. Elizabeta je izgubila zavest.

Razmerje s hudičem

Za prihodnji dan so med tem že pripravili nekaj novega. Zakaj če naj prvi »čarovnici« kaj opravijo, je ne smejo niti en dan pustiti, da bi se opomogla od prestanih bolečin. Tako so ji privezali vrv okoli pasu in jo potegnili v zrak, da je visela med

stropom in tlemi. Takrat je pristopil rabelj s svečo in podržal plamen nesrečnici pod podplate. Junaška žena je tudi te neznozne bolečine prenesla. Ko je pa krvolok dvignil svečo in jo iztegnil proti najobčutljivejšemu delu telesa, se je zrušil veliki duh mučeniške žene. Zdaj je priznala vse, kar koli so hoteli od nje; če ji je kdaj vendarle zastala beseda spričo nečloveških gorostasnosti, ki so jih ji polagali na jezik, je bil že krvnik pri njej in iztegnil plamenico.

Tako je »priznala«, da je imela ljubezensko razmerje s hudičem in da se je udeleževala plesov čarovnic. Kaj da je vse tam uganjala, nam ni mogoče zapisati, tako strašno, zverinsko in neprirodno početje ji je rabelj polagal na jezik. Malo pred božičem naj bi bila ponoči pripravila prašek, ki je z njim začarala kruh in pivo; izdelala ga je iz smrdljivih črvov, strupenih zelišč in možganov nekrščenih otrok v lobanji nekega obešenca. V pijačo, s katero je napravila vojvodinjo neplodno, je pa dala sok krastače in v prah zdrobljen kos lesa od mrliške krste.

Ure in ure je trajalo zasliševanje. Nečloveški deželni namestnik je iztisnil iz napol mrtve najostudnejše podrobnosti o njenem dozdevnem razmerju s hudičem. Če ne bi bili vsi navzočni tako zaverovani v mučenico in v uživanje njenih izpovedb, bi bili morali opaziti, kako so se Kleistova lica vročično rdečila, kako je v njegovih očeh čedalje pohlepneje žarelo, kako je zdaj pa zdaj od užitka mlasknil z jezikom...

Toda krvoloku uspeha tega dne še ni bilo dovolj. Zakaj Elizabeta je takoj, ko so jo odnesli nazaj v celico, vse izpovedi preklicala. Tako je morala vse mučilne procedure še v drugo in v tretje prestati.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Deed. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksenburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice



Belgijski kralj Albert I. se je v soboto smrtno ponesrečil. Kot navdušen planinec se je odpeljal z avtomobilom na izprehod v bližino Namurja. Tam je stopil iz voza in odšel sam v hrib. Ker ga ni bilo več nazaj, se je njegov sluga, ki ga je čakal v avtu, odpeljal v bližnjo vas in telefoniral v Bruselj. Iz prestolnice je takoj prišla rešilna ekspedicija, ki je kralja v nedeljo zjutraj ob 2. uri našla — mrtvega. Padel je bil 12 m globoko s skale in se ubil. Pokojni kralj je bil ne samo doma, temveč tudi v vseh antantnih deželah silno priljubljen še izza svetovne vojne, kjer se je proslavil kot »kralj junak«. Bil je star šele 59 let. Novi kralj je postal pokojnikov sin: imenoval se bo Leopold III. Rodil se je 3. novembra 1901 v Bruslju in se 1. 1926 poročil s švedsko princeso Astrido. Z njo ima tri otroke: najstarejši, sedanjí prestolonaslednik, se imenuje Karl Teodor.

V 63 letih tretje republike (od leta 1871) so imeli Francozi 94 vlad, sedanjia Doumergovca je 95. Od leta 1871 pa do

začetka svetovne vojne so Angleži »porabili« 12 vojnih ministrov, Nemci 6, Francozi pa 57! Od leta 1870 do 1920 se je na Francoskem zvrstilo 43 zunanjih ministrov, na Angleškem samo 15, v Nemčiji pa 10.

Dimitrov, Tanev in Popov, bolgarski obtoženci v procesu zaradi požara rajstaga, so pravkar postali sovjetski državljani. Kakor znano jih je lipsko vrhovno sodišče oprostilo, pa jih je vzlic temu obdržalo še dalje v zaporu, češ da oblastva ne morejo jamčiti za njihovo varnost. Zdaj jih bodo morali izpustiti in odgnati v Rusijo.

30 milijonov za pobijanje lepre. Najbogatejši Brazilčan Henle je dal Zvezi narodov 30 milijonov Din za pobijanje gobavosti; obljubil je, da bo vsako leto daroval tolikšen znesek, če bodo denar porabili za bakteriološko proučevanje lepre in za gradnjo bolnice in zavetišča za gobavce. Henle je začel čisto pri tleh in se je z lašno močjo popel do tega, kar je zdaj. Imel je sina, ki ga je blazno ljubil. Po končani univerzi je šel mladi Henle na potovanje okoli sveta. Stari ga že leta zaman čaka; v Afriki je nesreč-

než nalezel gobe in ne more domov. Obupani oče je tedaj sklenil vse žrtvovati, da se najde zdravilo za to strašno bolezen.

Prava revolucija je udarila pretekli teden v Avstriji na dan. Na zahtevo kneza Starhemberga, voditelja heimwehrovcev (avstrijskih pomožnih vojaških čet) je Dollfusova vlada prošli ponedeljek začela ostro pritiskati na socialne demokrate, vršila hišne preiskave pri njih in iskala orožja. V Lincu so se pa tamkajšnji socialisti uprli in z orožjem napadli heimwehrovec in policaje. To je bilo znamenje za upor tudi v drugih industrijskih mestih, kjer so delavci v večini, posebno pa v dunajskih socialističnih predmestjih. Nekaj časa je že kazalo, da bo vladi slaba predla, zakaj delavci so se zavarikadirali v velikanskih mestnih stanovanjskih hišah in se ogorženo branili s puškami, strojnimi in bombami. Naposled po štirih dneh bojev, so pa vladne čete le ukrotile upornike s topovi in napravile red. V bojih je padlo po poročilu vlade okoli 300 ljudi, po zasebnih cenitvah pa poldrug tisoč. Socialnodemokratsko stranko in vse njene organizacije so razpustili. Več voditeljev upornikov so obesili, druge pa ob-

Naposled je bilo njeno še pred dnevi cvetoče telo le še kup razvalin, noge polomljene, roke vse v krvi, mehurjih in hrastah. Ramena je imela izpahnjena, gnoječe se rane so pokrivale njeno prej ko cvet belo polt, in tam kjer so prej bili bujni lasje, so zdaj zijale krvave kepe mesa...

Pomiloščena...

...na grmado

Pustili so jo še nekaj časa brez zdravnika in tolažnika počasi umirati v temnici, med tem so pa spreiskovali in stehtali, kakšno obsodbo naj izrečejo in kakšno kazen prisodijo. Naposled so se zedinili: njeno telo se s kleščami raztrga na kose, hkratu jo pa pri živem telesu sežgo. Ko so Elizabeti sporočili razsodbo, je bila nesrečnica že tako otopela, da vobče ni mogla objeti vse njene strahote.

Bil je topel in lep pomladanski dan, ko so sli na konjih razglasili vsemu stettinskemu prebivalstvu, da se bo vršila usmrtnitev baronice Elizabete Dobschütz. Pred vhomom v mesto so bili napravili grmado. Vrh nje so položili zvezano obsojenko. Celo jezik so ji živinski pravičniki zavezali, da ne bi mogla kričati. V poslednjem trenutku se je vojvoda poslužil svoje pomilostitvene pravice in ji odpustil raztrganje s kleščami. Grmado so tako prižgali, da je moral veter gnati dim nesrečnici v obraz. V trenutku je bila zavita v ognjene zublje in dim. Tisočglava množica gledalcev je napeto zadrževala dih, da ji ne bi ušel niti najtišji vzdih »čarovnice« na grmadi. Toda prisluškovala je zaman: krvoloki sami so nehote poskrbeli, da je nesrečnica od prehudega trpljenja brez tožb in vzdihov že koj v začetku izgubila zavest in tako vsaj konec svojega ubogega življenja prestala brez muk.

Zlobnost in neodpustljiva neumnost ljudi sta prizadejali človeškemu rodu, njegovemu napredku, njegovemu ugledu in dostojanstvu več škode kakor divje zveri in prirodne katastrofe. V srednjem veku je ljudsko praznoverje spravilo med strahotnimi mukami na drugi svet na deset-tisoče nesrečnih bitij, ki so bila prav toliko s hudičem v zvezi, kakor ti draga bralka, ki bereš te vrstice. Skoraj do 19. stoletja se vleče ta madež v zgodovini kulturne Evrope; šele leta 1775 so zažgali v Nemčiji poslednjo »čarovnico«...

sodili na ječo. Glavno besedo imata zdaj v Avstriji bolj ko Dollfuss podkancelar Fey in Starhemberg (oba heimwehrovca), ker sta največ pripomogla k zatrtju vstaje.

Skromen življenjepiš. Novega francoskega vojnega ministra Pétaina, zmagovalca pri Verdunu, so časnikarji prosili, naj bi jim kaj povedal iz svojega življenja. Sivolasi maršal jim je napisal na kos papirja: »Pétain, francoski maršal, rojen dne 24. aprila 1856, umrl dne...« Nato se je obrnil k časnikarjem: »Danes vam še ne morem povedati; ne zamerite!«

Daljši od angleškega parlamenta in višji od njega je novi parnik družbe Cunard, ki bo splaval najpozneje novembra t. l. Parnik se bo najbrže imenoval po Waleškem princu; imel bo 73.000 ton, gonilo ga pa bo 200.000 konjskih sil. Angleži si upajo s tem novim orjakom spet osvojiti sinji trak, ki ga dobi tista ladja, katera najhitreje preplave Atlantik.

Ni anekdota temveč resničen dogodek. Pripetil se je na Češkem. Ko se je neki

Kdoc zna pa zna!

Pariz, februarja.

Med prebivalce pariškega umetniškega okraja se je štel zadnja leta tudi neki mlad slikar, François Meurnet po imenu, ki je znal posebno mojstrski upodabljati znamenito nebo svojega domačega mesta. Zraven tega je Meurnet tudi druge reči slikal: cvetlice in ljudi, kavarne na bulvarih in krajine v okolici Pariza. Toda vrli povprečni občan sodobne civilizacije ima bore malo zmisla in zanimanja za dela upodablajoče umetnosti. To grenko izkustvo je tudi naš François Meurnet vsak dan iznova okušal. Hodil je iz okraja v okraj, trkal od hiše do hiše, tekal po stopnicah gor in dol — vse zaman, nihče mu ni hotel odkupiti niti ene slike. Nekega dne je kolovratil Meurnet po velikem lastourskem mostu. Ves obupan se je ustavil in se melanholično zagledal v umazane valove Seine. Zdjajci ga je pa prešinila neka misel. Kakor bi mu bil sam vrag za petami, jo je ubral čez most in stekel domov.

Drugi dan je ropotal čez lastourski most težko obložen ročni voziček. Natanko sredi cestišča se je »voznik« ustavil in začel meni nič tebi nič razkladati svoj tovor. Promet na cesti je zastal, zavore so zaškripale in zaslislale so se kletvice. Toda lastnik ročnega vozička se ni dal motiti pri svojem delu. Ravno je vzel z voza velik zavoj, raztrgal omot in pasanti

so začudeni uzrli pod njim veliko sliko. Z nasmehom je stopil voznik k ograji — in že je dragocena slika zletela v umazane seinske valove. Trenutek nato je ista usoda grozila lepemu portretu, tedaj sta ga pa dve krepki pesti iztrgali dozdevnemu noreu iz rok.

»Človek božji, kaj pa počenjate?«

»Nič posebnega, prijatelj... Svoje slike učim plavanja.«

»Ali ste mar zblazneli? Kako morete uničevati tako dragocene umetnine?«

»Dragocene? Ha, ha! V vsem Parizu ga ni človeka, ki bi mi dal le

počen frank zanjet je odgovoril drugi in pograbil tretji zavoj na vozu.

Tedaj je poseglo vmes oko postave v obliki zajetnega stražnika.

»V imenu postave vas aretiram!« je zasilal slikar mrzel glas, ki se mu ni kazalo upirati.

Toda do aretacije ni prišlo. Posredoval je gospod, ki se je bil prvi zavzel za umetnine, in še preden se je ubogi slikar prav zavedel, je sedel s svojimi slikami vred v elegantnem avtu in izginil zijala prodajajoči množici izpred oči.

Drugi dan ni bilo dnevnika v Parizu, ki ne bi bil priobčil te ali one umetnine slikarskega genija, ki je čez noč zaslovel v vsej prestolnici. Za njegove slike so se ljudje kar trgali; danes je Meurnet med najslavnejšimi slikarji v Parizu.

Genialen beg

Bratislava, februarja.

Naši bralci poznajo uprav klasičen popis bega iz ječe: beg Edmonda Dantésa, poznejšega grofa Monte-Crista, iz kastela Ifa, v slavnem romanu Aleksandra Dumasa. Beg Henrika Hnilice iz bratislavske bolnice ni niti pol toliko romantičen, zato ima pa to prednost, da je do poslednje pičice resničen. Dajmo, predstavimo najprej Henrika Hnilico našim čitateljem: tridesetleten mož, že dvajsetkrat kaznovan, aretiran zaradi umora nekega gozdarja in ranitve

dveh gozdarskih uradnikov. Spravili so ga v bratislavsko kaznilnico. 1. marca bi se pa imel začeti proti njemu proces.

Hnilica je torej sedel v dobro zaklenjeni celici bratislavskega sodišča in mislil — kar je pri človeku v njegovem položaju samo po sebi umevno — samo na eno: na beg. Toda če hoče zbežati, mora najprej priti v bolnico. Od onod gre laglje. Hnilica je moral torej zboleti. Z dražajem žlice si je razpraskal nebo v ustih in grlo, odkrušil od zida nekaj ometa in ga požrl. Uspeh teh temeljnih priprav je bila uprav vzorna angina z veliko vročino. Hnilica je svoj prvi namen dosegel: morali so ga odpeljati v bolnico.

Tako je torej Hnilica ležal na bolniški postelji. Iz kruha, ki ga je dobival, si je napravil svojo lastno glavo. Ni je sicer Bog ve kako umetniško zmodeliral — Hnilica na koncu koncev ni nikak znamenit kipar temveč samo preprost morilec — vendar je svojemu namenu popolnoma ustrezala. Iz kaznenske obleke si je izoblikoval svoje telo. Tega iz kruha in cunj sestavljenega drugega Hnilico je položil pravi Hnilica na posteljo, sam se je pa splazil pod posteljo. Kadar je straža, ki je prišla vsake četrte ure mimo njegove celice, pogledala skozi linico, je vselej uzrla mirno spečega Hnilico, ne sluteč, da leži pravi Hnilica pod posteljo in samo preži na ugodno priložnost, da zbeži.

Hnilica je bil že prej ukral nekomu svojih tovarišev civilno obleko. V njej se je vtihotapil na stranišče, spletel iz rjuhe vrv, izruval železno rešetko na oknu, se spustil na zemljo, preplezal zid in izginil.

To se zelo enostavno bere. V resnici pa ni bilo tako enostavno, lahko mi verjamete, da ne.

Skok s padalom s „prestopanjem“

Neki artist, ki se mu je zdel navadni skok s padalom premalo zanimiv in prav nič več senzacionalen, je napovedal gledalcem skok »s prestopanjem«.

Skočil je iz letala s tremi privezanimi padali. Komaj se je prvo dobro razpelo, je prerazal vrvi, se prekopicnil v zrak in sprožil drugo padalo. To zanimivo, gledalcem prav nič nevarno igro je ponovil že tretjič.

Skok je izvršil iz višine šestih tisočev metrov in je brez nesreče pristal na nekem grmu.

Ni mu rešitve izpod copate

Budimpešta, v februarju.

Gospod Miklas iz Budimpešte je zelo dobro vzgojen človek. Ženske so zanj »nežni« spol in zato je treba z njimi nežno ravnati. Posledica: v zakonu pride gospod Miklas čisto pod copato. In »nežni« spol, zastopan v dični osebi gospe Miklasove, ima to navado in lastnost, da zna svoje žele z »udarno« dokazljivostjo uveljaviti. Zaušnice so začele postajati kar vsakdanja hrana gospodu Miklasu, sem in tja pa zlete tudi še drugi, tehtnejši in izdatnejši predmeti po posvečenem zraku domačega zakonskega ognjišča.

Toda Miklas je mož trde kože, pa tudi trdnih načel. Mož, ki se svojega drži. Pa si prizadeva, da drži tudi prisego, storjeno pred oltarjem. De-

set let to že traja. Deset dolgih let se je dal trpinčiti in na ločitev niti v sanjah ni pomislil. »Kar je Bog združil, itd.«, si je vselej dejal, kadar ga je hotela izkušnja premotiti. —

A človek naposled le ni iz železa. Tako tudi Miklas ni več vzdržal zakonskega gorja in je šel k sodniku: nič več ne mara držati prisega, nič več ne mara biti zakonski mož, nič več noče biti tepen. Sodniki so začeli stvar proučevati in so — ubogi Miklas! — prišli do spoznanja, da ni razloga za ločitev zakona. Miklas, so dejali umni sodni možje, se je moral v desetih letih »že zdavnaj privaditi svojevrstnim razmeram v svojem zakonu.« Udarci so tako rekoč postali zanj »običajno pravce«. In Miklas mora nazaj v zakonski jarem.

To ima človek od svojih čednosti!

gospod vrnil s poslovnega potovanja, mu je žena povedala, da ga je že trikrat iskal pismonoša z nekim dopisom, ki ga sme samo osebno izročiti. Prihodnji dan pride pismonoša v četrto in srečno odda velevažni dopis. Bil je od davkarje in se je takole glasil: »Napovedali ste za leto 1931 dohodkov 0'00 Kč. Davčni urad je vaše navedbe prekontroliral in jih spoznal za točne. Tako se vam na podlagi §§ teh in teh predpiše pridobnina 0'00 Kč. Ta znesek morate po priloženi položnici (položnica je bila res priložena) najpozneje v 14 dneh nakazati, drugače se bo z eksekucijo izterjal.«

Smrti ples. Enajst nezaposlenih v Riu v Braziliji je zložilo ves svoj denar, kar jim ga je še ostalo, kupilo žganja, ga nalilo v enajst kozarcev, samo v deset čaš pa nasulo strupa. Potem so vsi izpili in nihče ni vedel, v kateri čaši ni strupa. Deset jih je bilo pri pričrtih, enajsti, njihov dedič, bo pa od zapuščine lahko živel še kakih šest tednov.

Šestnajst let ni spal Anglež George White: bitka pri Ypresu v Belgiji mu je uničila živce. Ni mogel več vzdržati, pa se je ondan zaprl v spalnico, odprl plin,

legel in po tolikih letih prvič spet zaspal... to pot za zmerom. Na vrata je poprej še obesil listič z besedami: »Ne spravljajte vse hiše pokoncu in stopite rajši po policijo!«

Moška ničemurnost. Da so ženske ničemurne, je znano. Novo je pa, da moški v najnovejšem času prav nič ne zaostajajo za njimi. Tako je na čikaški razstavi lepote izjavil neki veletovarnar kozmetičkih sredstev, da izdajo moški za obrazno pomado, nego las, britje, zobno pasto, obrazno masažo in polituro nohtov prav toliko kakor ženske za splošno lepoto. Lanj je to zneslo okoli 20 milijonov dolarjev (blizu 1 milijarde Din), to je za 5% več kakor leta 1931. Letošnja novost je, da so si gospodje v Ameriki začeli pudrati... nosove.

Pariškimi zobarjem se kriza hudo pozna. Da se spravijo na noge, so začeli razpošiljati okrožnice, v katerih vabijo ljudi na abonman za zdravljenje in nego zob. Za vseletno naročnino računajo samo 50 frankov (okoli 160 Din); za ta denar obljublajo vsa zobna popravila. Iz zlate in platinaste zobe je treba posebej plačati.

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

55. nadaljevanje

»René Vernien je spodoben mladenci in ga visoko cenim. Zato nimam in ne morem ničesar imeti proti njegovi ljubezni. Narobe, prav rada bi mu dala svojo Božo, kakor bi mi ločitev od nje hudo storila — če le kaj čuti zanj. Morala bom z njo govoriti.«

»Kdaj jo boš vprašala, mamica?«

»Koj jutri.«

Spet se ji je utrgal vzdih. In skoraj vročično vneto je dodala:

»Oh, Marko, iz vsega srca bi želela, da bi Boža uslišala njegovo ljubezen in postala srečna!«

»Kako šele jaz, mamica!«

Tisto noč Ljudmila ni zatislila oči. Venomer je morala razmišljati o odkritju svojega sina. In vendar zanjo prav za prav ni bilo nikako odkritje. Kolikokrat je že prestregla pri mladem Renéju, kadar je mislil, da ga nihče ne gleda, vroče poglede, ki jih je upiral v njeno hčer! In ne samo, da je to ni navdajalo s skrbmi, še veselilo jo je.

»Mladi mož je iz dobre in ugledne rodbine,« si je dejala sama pri sebi, »odlično vzgojen in dobrega srca. Če res ljubi Božo, bom skušala svoji hčeri dokazati, da jo čaka sreča ob strani takega moža. Upam, da se mi ne bo upirala. In ko bo poročena, bo kmalu tudi onega pozabila.«

Toda Ljudmila je razmišljala še o drugih rečeh. Misli je na to, da bo morala, če se hči poroči, izjaviti na zapisnik, da je njen oče izginil. Povedati bo morala tudi svoje pravo ime, ki ga je dotlej zmerom tajila. Toda vse to se bo že kako uredilo. Najhujše bo zanjo le to, da jo bo potem hči zapustila in da bo ostala čisto sama na svetu. Zakaj tudi Marko bo prej ali slej šel po Božini poti. Takšna je pač usoda mater...

In potem jo je spet obšlo malo-dušje:

»A če Boža nikakor ne bo hotela pristati?... Če bo še dalje sanjari in žalovala za dozdevno srečo, ki je nikoli več ne bo?«

Ljudmili se je izvil grenak vzdih. In s solzami v očeh je zamrmrala:

»O, ti moj nesrečni otrok!...«

Drugo jutro je na vse zgodaj stopila v Božino sobo. Deklica je bila še v pižami; ko je zagledala svojo mater, se je nemašo začudila.

»Kaj, mamica, že pokoncu?«

»Saj je sedem ura!«

»Že res... toda drugače vstaneš še le ob osmih.«

»Prav imaš... Samo da ti doslej nisem nikoli imela nekaj važnega povedati kakor danes.«

Boža je stopila k njej, jo objela in poljubila.

»Kaj mi imaš povedati, mamica? Dobro novico?«

»Kakor se vzame, Boža... Mislim, da dobro.«

»Prosim, mamica. Sama ušesa so me.«

Ljudmila je sedla na zofo in začela brez uvoda pripovedovati o snočnjem Markovem odkritju. Že pri prvih besedah je Boža vztrepetala in vsa kri ji je izginila z lic. Brez besede je poslušala do konca, toda prsi

so se ji burno vzdigale in padale in tudi krčeviti drget njenih ustnic je izdajal, da divja v njenem srcu vihar nasprotujočih si čuvstev.

»Ne maram ti prikrihati,« je končala mati, »da mi tvoja bodočnost že dolgo leži na duši. Dosegla si starost, ko se začno v dekletih prebujati nove misli in jim srce hitreje utripa... Toda tu pri nas nimamo priložnosti... moških za žentev skoraj ni... Zdaj je pa prišel mlad in lep fant, ki te ljubi iz vsega srca, in bi te hotel osrečiti. Dobro premisli, hčerka moja, preden mi boš odgovorila. Misli na to, da me bo bolelo zaradi tebe same, če boš brez tehtnega vzroka odbila to ponudbo, ki se mi zdi posebno mikavna.«

Boža je še bolj vztrepetala. Bledica se je umeknila škrlatni rdečici, ki ji je zalila obraz. Le njene ustnice so ostale suhe in kakor brez krvi. Šele po dolgem molku je izpregovorila:

»Ta novica, mama, me je močno presenetila, sama si lahko misliš, ker nisem mogla biti nanjo pripravljena. Zato si prav rekla, naj dobro premislim, preden ti dam odgovor.«

In kakor bi sama s seboj govorila, je zamrmrala:

»Odgovor, ki te ne sme zaboleti... tebe, ki si bila zmerom tako dobra in mehka z menoj.«

Glas se ji je utrgal; trepalnice so ji trznile, kakor bi hotele ustaviti solze, ki so se ji prikazale v očeh.

»Boža, otrok moj!« je vzkliknila Ljudmila in jo stisnila k sebi. »Verjemi mi, da sem dobro premislila, preden sem sklenila govoriti o tem s teboj. Verjemi mi, da mi zgolj materinska ljubezen narekuje, da ti pomagam poiskati pot do sreče. Človek mora biti na vse pripravljen. Danes ali jutri se lahko zgodi, da umrem. Verjemi mi, hčerka, da bi šla silno nesrečna s tega sveta, če bi te morala pustiti samo, brez žive duše na širnem svetu, ki bi skrbela zate. Vidiš, zato ne bom prej mirna, dokler tudi tebi ne zagotovim miru in

Ljubezen in hudič

Napisala A. M. Tilch

O ljubezni med lepo Anko in ubogim pastirjem je vedel samo eden: lokavi hudič. To vam je bila ljubezen! Zdaj pa pomislite, da sta se siromaka morala s svojo veliko ljubeznijo skrivati, iz strahu pred skopim kmetom, Ankinim očetom, ki je bil razglasil, da ne bo njegove hčere nihče dobil, kdor ne prinese tisoč zlatnikov. Toda kaj se ljubezen meni za starega! Takšna prava ljubezen se niti hudiča ne boji. Sicer je pa bil naš hudič njen priprošnjak in prijatelj, ker rad pobrska za sleherno skrivnostjo, in potem je bila Anka dekle, ki je celo hudiču morala biti všeč: lepe rasti, gibka za ples, in oči, joj, kar gorele so ji! Kaj čuda tedaj, da se je hotel pastirček od prevelike ljubezni obesiti na vrbi, ki si je iz nje zvijal piščali! Hotel se je, pa se ni, zakaj o pravem času, ravno v trenutku, ko je vtilkal svojo kodrasto glavo v zanko, se je prikazal pred

neskrbne bodočnosti... Takšna priložnost je prišla zdaj. René Vernien je, lahko mi verjameš, pošten fant. René te ljubi. Tvoje srce je svobodno, zato pač ne bo odbilo tistega, ki te obožuje. Poslušaj svojo mater, Boža, ki ima življenjska izkustva.«

Ko deklica le ni odgovorila, je mati čez nekaj časa spet povzela:

»Premisli malo vse te reči, Boža. Pustila te bom za nekaj časa samo, potem bom pa prišla po odgovor.«

Nežno jo je objela in poljubila, nato je pa tiho odšla, dobro vedoč, da ne sme, če hoče kaj doseči, otroku pustiti časa za premislek in za ugovore.

Prve čase bo seveda trpela, si je govorila Ljudmila sama pri sebi. Toda počasi se bo privadila izpremembi in polagoma bo začela tudi sama vračati možu ljubezen. Glavno je — Ljudmilo je stresla groza, kadar je le pomislila na to — glavno je, da bo potem za zmerom odstranjena nevarnost, da bi Boža še kdaj resno mislila na Franca.

Čez pol ure se je Ljudmila vrnila. Boža je sedela v naslanjaču, glavo si je podpirala z rokama, oči je imela zaprte. Ko je slišala, da so se vrata odprla, je vstala in stopila materj naproti. Njen obraz je bil bled ko zid; pod očmi so se ji risali veliki višnjevi obroči.

»Ali je res, mama,« je zajecljala, »ali je res, da bi ti bilo zelo hudo, če bi zavrnila prošnjo gospoda Verniena?«

Ljudmila je vztrepetala, srce se ji je zadrgnilo. Strašen boj se je odigral v njej; toda trajal je komaj sekundo. Potem je trdno odgovorila:

»Res je, zelo hudo bi mi bilo.«

»Če je tako, in ker nočem, da bi ti bilo hudo, pristanem.«

»Takega odgovora sem od tvojega dobrega srca pričakovala, draga moja Boža,« je odgovorila Ljudmila in se vidno oddehnila. »Toda ne smeš reči, da samo zaradi mene, hčerka; verjemi mi, da je po sredi pred vsem tvoja sreča, otrok!«

Deklica je pobesila glavo. Ko jo je dvignila, so se lesketale solze v njenih očeh. Vzlic temu se je njen obraz smehljal...

Še tisto dopoldne je dala Ljudmila poklicati Marka in Renéja k sebi v sprejemnico. Ko je zagledala na pra-

njim — hudič. Črn ko tinta, in kosmat, zraven pa vendarle čeden na oko, s svojim lokavim nosom.

»Pusti to,« mu reče tovariško hudič »za smrt imaš še zmerom dovolj časa. Na, vzemi mojo čepico! Če si jo potegneš čez ušesa, te ne bo nihče videl razen tvoje drage!« In že ga ni bilo nikjer več, le prijeten smrad je ostal za njim.

»Glej, glej!« je rekel pastirček in zmečkal kosmato čepico. »Kdo bi si bil mislil! Nu, pa poskusimo!«

Potegnil si jo je čez ušesa in šel najprej k svojim ovcam na travnik. Mirno so se pasle dalje, kakor da nikogar ne bi bilo, in nobena ni zabeletala. Lepo! Šel je v gozd, in tam je sedel pod hrastom neumen zajec z izbuljenimi očmi. Prisedel je k njemu, ga potegnil za ušesa, poščegetal po trebuhu, toda zajec je obsedel pri miru, kakor bi bil izrezljan iz lesa. Lepo! Pastir je splezal na drevo, pogledal v gnezdo, toda od štirih sinic ni niti ena odletela. Lepo! Hudič ni lagal, in pastirček se je spustil na tla.

gu prijatelja svojega sina, je hlastno stopila k njemu in ga prijela za roko:

»Gospod Vernien,« ga je ogovorila, »Marko mi je že zaupal vaso srčno skrivnost. Spoštovanje in ljubezen, ki ju goji moj sin do vas, sta zame zadostno poročstvo za vašo odkritosrčnost in moštost. Pravkar sem o tem govorila z Božo; moja hči se za enkrat še noče vezati, daje vam pa pravico, da ohranite upanje za pozneje.«

»Oh, hvala vam! Hvala vam, gospa!« je zajecljala mladi mož in vsa kri mu je izginila z obraza. Ko se je nekoliko osvestil od nepričakovane sreče, je vneto dodal:

»Zanesite se, gospa, če mi gospodična Boža izkaže čast, da postane moja žena, mi bo edini zmisel in smoter mojega življenja osrečiti njo, ki mi je najdražje na svetu.«

»Ali mislite, da bi bila davi govorila s svojo hčerjo,« je odvrnila Ljudmila, »če ne bi bila o tem prepričana?«

Popoldne so šli Boža, Marko in René kakor po navadi na kratek izprehod. Marko je pri prvi priložnosti zaostal in pustil sestro in prijatelja sama. Mladi mož se je plaho zahvalil Boži in ji izpovedal svojo ljubezen. Boža je bila še zmerom blede in ne navadno resna; odgovorila mu je, da jo je genilo, ko je izvedela, kakšna čuvstva je zbudila v njem.

»Torej mi res daste upanje, gospodična Boža,« je tedaj spoštljivo vprašal René, »da boste nekega dne izpolnili mojo vročo željo in položili svojo roko v mojo?«

Silen drget je stresel Božo po vsem životu. Še poslednji boj se je odigral v njenem srcu. Potem je pa počasi odgovorila:

»Da... dam vam upanje...«

Ali je nesrečnica vedela, da ji utegnejo te besede streti srce in zastrupiti vse življenje?

X

Dve ženski

»Torej res velja, mamica, da se odpeljeva?«

»Da, še drevi!«

»Pa se ne bojiš, da bi ti naporna pot ne škodovala, ko se še nisi prav opomogla od zadnje bolezni?«

Kar ni mogel pričakati večera. Črne in bele ovce je nagnal v stajo, si poveznil čepico na glavo in že je stekel proti kmetovi hiši. Pes ni zalajal in dekla toliko da ga ni oplazila s pomijami. Skozl okno zagleda kmeta; pri večerji sedi, njegova Anka mu pa streže v belih rokavicah. Potem smukne v svojo izbo. On pa, seveda, pri priči za njo!

Objame jo. »Ali me še imaš rada?«

»Ježeš, fant!« zakriči. »Oče!«

»Ne skrbi!«

»Pa služinčad?«

»Mi ni nič mar!«

In ne služinčad ne zadržni oče, da, niti zvedava botra — nihče, prav nihče ga ni bil videl.

Vse prihodnje večere, ko je Anka pomolza krave in pripravila staremu večerjo in posteljo, je prišel pastirček. Toda kakor že star pregovor pravi, človek se vsega preobje, še belega kruha z maslom in medom. Tako se je nekoč okoli polnoči pastir slabovoljno vzravnal na postelji in se popraskal za ušesom: »Kakor tat se moram zmerom plaziti k tebi!«

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

22. nadaljevanje

XIV

Sansebastianske katakombe

Franc ni morda še nikdar doživel tako nenadnega prehoda iz veselja v otožnost; bilo je kakor bi se bil Rim v magičnem dihu nočnega demona izpremenil v grob. Ker je luna vzšla šele okoli enajstih, so bile ceste, koder se je peljal mladi mož, zavite v pravcato egiptsko temo. Čez deset minut se je voz ustavil pred hotelom.

Večerja je bila pripravljena; ker je pa Albert dejal, da se ne misli tako kmalu vrniti, je sédel Franc sam za mizo. Hotelir, vajen videvati ju skupaj pri jedi, ga je vprašal, zakaj ga ni. Toda Franc mu je samo odgovoril, da so ga nekam povabili. Nenadna tema tik po prižiganju sveč in razigranem vrvenju je zbudila v Francu otožno razpoloženje, malone nemir. Zato je bil pri večerji zelo redkih besed.

Mladi mož je bil odločen Alberta pričakati. Naročil je voz šele za enajsto uro in prosil Pastrinija, naj mu takoj sporoči, kadar se Albert vrne. Toda do enajstih Alberta še zmeraj ni bilo. Zatorej se je Franc oblekel in povedal gostilničarju, da gre k vojvodi Braccianu, kamor sta bila naša prijatelja povabljeni na ples.

Hiša vojvode Bracciana je spadala med najodličnejše v vsem Rimu. Njegova žena je slovela za eno izmed najljubeznivejših dam večnega mesta in njene prireditve so imele glas v vsej Evropi. Franc in Albert sta se uvedla pri vojvodi s priporočilnimi pismi, in tako je bilo prvo Braccianovo vprašanje, ko je zagledal Franca, kje mu je Albert. Mladi mož je odgovoril, da sta se ločila v trenutku, ko so ugasili moccolette.

»Torej se še ni vrnil?« se začudi vojvoda.

shaja z beraškim pastirjem. Kajpada je Anko temeljito oplazil s hlačnim jermenom in spravil ključ od njene izbe. Pa tega še ni bilo dovolj — česa vsega skopuško oko ne vidi! — kmalu je opazil, da je z njegovo Anko... hm... pa jo je med krikom in vikom in brez počenega groša nagnal od hiše.

Gospod župnik ju je sicer izdatno ozmerjal, pa je vendarle pred stranskim oltarjem položil njuni desnici drugo v drugo. Ko se pa ljubita!

Toda polagoma se jima je nabralo več otrok, kakor sta imela ovac v staji. Ni bilo soli za ovce, ne maka za uspavanje otrok, komaj kedaj kapljica veselja v morju težav in skrbi. Pastir je kadil, godrnjal, kahal sir — Anka je pa pomivala in prala, a največ, največ — zibala.

In tako sta po dolgih, dolgih letih spet sedela nekega dne pred svojo kočjo. Ovce so dremale, otroci so spali, le pes je zavijal na luno na nebu.

»Mati,« je dejal pastir, »rekel bi, da bo jutri dež!«

»Mogoče,« je zavezala žena, »Kdo

»Ne boj se, Franc, saj ni tako dolga vožnja. V dvanajstih urah sva v Lucernu in že koj jutri zjutraj se lahko odpraviva na Sonnenberg.«

»Ne, mama, ti pojdeš sama.«

Glas se je mlademu možu zastrl in postal nenadoma čudno resen in otožen. Ilona ga je pozorno pogledala. Potem ga je prišla za roke:

»Kolikokrat sem ti že rekla, fant moj, da se človek ne sme nikoli predati obupu?«

»Saj ne obupujem, mamica. Prišel sem sam s seboj na čisto, kakor sama veš; kar ne more biti, ne more. Zakaj naj bi si potem po nepotrebnem prizadajal gorje in bolešt? Zakaj bi obujal leta in leta stare spomine, ki so obsojeni, da ostanejo za zmerom pozabljeni? Ne, mama, ne bom šel s teboj na Sonnenberg. Sama boš opravila pokoro, ki ti jo vest nalaga, sama boš popravila zlo, storjeno pred tolikimi leti.«

Govoril je z jasnim in odločnim glasom, ki je izdajal neomajen sklep.

O, Ilona ga je razumela. In zato je vedela, da še zmerom trpi... Zakaj čutila je, da še danes živi v njem ona nekdanja ljubezen, čeprav ni nikoli o njej govoril... da je morda še večja, še gorečnejša v srcu mladeniča, kakor je bila v srcu tedanjega otroka...

»O, prav ima«, si je z boleštjo dejala. »Tudi če njena mati odpusti, kaj naj mu pomeni svidenje za Božo? Če jo ljubi... kdo mu jamči, da tudi ona njega ljubi! Ne, ne, saj sploh ni mogoče: tudi če ga je ljubila, ga je med tem pozabila, saj je od tistih dob minilo že sedem let!... Takrat je bila Boža še otrok, zdaj pa mora biti lepo zrelo dekle v najlepši dobi...«

Ilona je razpletala svoje misli še dalje:

»Njena lepota je gotovo primamila moške, in tudi ona ni ostala nedovzetna do njih. Gotovo se je že zdavnaj zaljubila. Mogoče je že poročena in stopa zdaj ob roki koga drugega po poti življenja... Ne, Franca bi vse to preveč bolelo, če bi izvedel.«

Mehko ga je pobožala po roki.

»Prav imaš, Franc, počakal boš v hotelu.«

Ta razgovor se je vršil dva dni po Cirilovih odkritjih. Madžarka se je bila odločila, da odpotuje v Lucern in obiše gospo Harleyevo.

»O, da, lepše bi že bilo, če bi bila lahko tudi podnevi skup.«

»Mislim, da!« Pastirček je udaril s pestjo po oknu. »Saj še na sejmu nikoli nisva bila skupaj!«

»Oh, res, da bi se kdaj s teboj zavrtela...«

»Kajne, to bi naju gledali, kaj?«

»In še kako! Vrzi to staro čepico proč!«

In jadrno je zletela hudičeva čepica v kot na skrinjo. A še tisti mah se je prikazal v črnem kotu črni hudič.

»Kaj? Kako?« se je zarežal hudič. »Tak sita sta me že — bedaka, ki ne vesta: nič na svetu ne gre tako skup kakor ljubezen in hudič!«

Prekopicnil se je, si posadil čepico na glavo, da se je samo šiljast nos videl izpod nje, in se utrnul v temo.

Tistikrat se je moral pastir od svoje drage mnogo prej posloviti kakor sicer; na plotu si je vrhu tega raztrgal svoje edine hlače. Toda ta nesreča je bila vseh nevšečnosti šele začetek.

Kmet je zavohal, da se njegova hči

Vojvoda se ni motil. Lakej je pristopil k Francu.

»Ekscelenca, lastnik hotela 'Londona' vam sporoča, da vas pri njem nekdo čaka s pismom grofa Morcerfa.«

»Zakaj mi ga ni sèm prinesel?«

»Tega mi ni povedal.«

»O, Bog,« meni zaskrbljeno grofica. »hifite! Morala se mu je nesreča zgoditi. Potem se pa vrnite, da nam boste povedali, kaj je.«

Franc vzame klobuk in hlasno odide. Ker je bil naročil voz šele za drugo uro po polnoči, je moral peš. Na srečo je bila Braccianova palača komaj deset minut od hotela. Že je bil skoraj pri njem, ko zagleda sredi ceste nekega moža v dolgem plašču. Neki glas mu je rekel, da bo tisti sel, ki mu ga je Albert poslal. Stopil je proti njemu; toda v njegovo veliko presenečenje ga je neznanec prvi ogorvil.

»Kaj bi radi, ekscelenca?« ga vpraša in odstopi za korak, kakor mu ne bi prav zaupal.

»Ali nimate vi pisma zame od grofa Alberta Morcerfa?«

»Kako je ekscelenci ime?«

»Baron Franc d'Epinau.«

»Potem je to pismo za vas.«

»Ali moram nanj odgovoriti?« vpraša Franc in vzame pismo.

»Da, vsaj vaš prijatelj se na to zanaša.«

»Pojdite torej z menoj v hotel, da vam dam odgovor.«

»Ne, rajši vas tu počakam,« se nasmehne sel.

»Zakaj?«

»Ekscelenca bo razumela, ko bo pismo prebrala.«

Franc odide v hotel; na stopnicah sreča Pastrinija, ki ga je že ves v strahu čakal. Franc prereže ovitek. Pisal je Albert sam; tudi podpis na koncu je bil njegov. Pismo se je glasilo:

»Ljubi prijatelj!

Takoj ko dobiš te vrste v roke, vzemi iz moje listnice, ki jo boš dobil v pisalni mizi, moje kreditno pismo, in če to ne bi zadoščalo, še svoje. Z njima odidi k Torloniji in si daij na mestu izplačati štiri listre piastrov, potem jih pa daij slu. Silno važno je, da ta denar brez odloga dobim. Drugega nič več ne rečem, ker se zanesem nate, kakor se tudi ti lahko name zanesesh.

Tvoj Albert de Morcerf.«

Pod te vrstice je neka tuja roka napisala tele italijanske besede:

»Se alle sei della mattina le quattro mille piastre non sono nelle mie mani, alle sette il conte Alberto avrà cessato di vivere.«

Luigi Vampa.«

Te besede in podpis so Francu vse pojasnile. Zdaj je tudi razumel, zakaj sel ni hotel iti z njim; na cesti se mu je zdelo varnejše kakor v Frančevi sobi. Albert je padel v roke proslulemu roparskemu poglavarju, v katero prejši sploh veroval ni.

Franc ni smel izgubljati časa. Jadrno je poiskal v pisalni mizi listnico in v njej kreditno pismo. Glasilo se je na šest tisoč piastrov, toda tri tisoč jih je bil Albert že porabil. Franc sam vobče ni imel kreditnega pisma; ker je stalno bival v Firenci in je prišel v Rim samo za teden dni ali dva, je bil vzel s seboj samo sto zlatnikov; ostalo mu jih je od njih

*Če ne bo ob šestih zjutraj štiri tisoč piastrov v mojih rokah, bo ob sedmih grof Albert umrl.

»Čakal sem ga do enajstih.«
»Pa ne veste, kam je šel?«
»Ne vem; slufim samo, da se je bil dogovoril za galanten sestanek.«

»Vraga,« se zresni vojvoda, »mislim, da nocojšnja noč ni ravno poklicana za dolgo ostajanje zunaj — kaj rečete, milostljiva?«

Te besede so veljale grofici G., ki je pravkar prišla mimo z vojvodovim bratom, gospodom Torlonio.

»Narobe — meni se zdi prekrasna,« — odvrne grofica, »in nam vsem, kar nas je tu, bo še prehitro minila.«

»Saj ne govorim o svojih gostih,« se nasmehne vojvoda. »Moškimi ne grozi druga nevarnost kakor da se v vas zaljubijo, damam pa, da umro od ljubosumnosti nad vašo lepoto. Ne, v mislih imam ljudi, ki so ostali na ulicah.«

»Kdo pa hodi ob tem času po ulicah, razen če gre na ples?«

»Naš prijatelj Albert Morcerf, gospa grofica. Poslovil sem se od njega nocoj ob sedmih, ko ga je zmočila neka neznanka; od tedaj ga nisem več videl.«

»Pa je vsaj oborožen?«

»Kako, če je pa še maskiran!«

»Ne bi ga bili smeli samega pustiti, ko vendar poznate Rina,« meni vojvoda.

»Kaj sem hotel, ko ga pa ni bilo moči udražati! Sicer pa, ali se mu mar more kaj zgoditi?«

»Kdo ve! Noč je zelo temna in Tibera tudi ni daleč.«

Franca je mrzlo izpreletelo po hrbtu. Vojvodovi in grofici ni pomisleki so bili le preveč izraz njegovega lastnega strahu.

»Prosil sem v hotelu, naj mi takoj k vam sporoče, kadar se bo vrnil.«

»Stojte!« vzklikne vojvoda. »Zdi se mi, da vas ravno išče moj lakej.«

si bo zvečer delal skrbi za drugi dan!«

»Mati,« se je spet oglasil pastir. »Ali še veš — takrat? Hudičeva čepica? Ali je bilo sploh res?«

»Tega ti ne vem več povedati, oče. Če se nama ni vse le sanjalo.«

»Nisi prav storila, mati! Ne bi je bila smela proč vreči!«

»Sam si hotel, oče!«

»Ne laži, mati! Sama si jo vrgla v kot!«

»Nikar se venomer ne prepiraj, oče!«

»Molči, mati, drugače...«

»Hehehe! Hihih! Huhuhu! Hahaha!« se je od nekod zasmajalo. Basto sta se spogledala, se ozrla pod slamnato streho, a videla nista ničesar.

»Hehehe! Hihih! Huhuhu! Hahaha!« se je zasmajal hudič. »Kaj za to, ali je kakšna reč resnična ali ne! Samo da vesta, da je bilo takrat dosti lepše, samo da vama je žal, da sta jo vrgla proč, hudičovo čepico. Da, nobena reč na svetu ne gre tako dobro skup — kakor ljubezen in hudič!«

komaj petdeset. — Do 4000 piastrov mu je tedaj manjkalo še kakih sedem ali osem sto. Te bi utegnil dobiti pri gospodu Torloniji; že se je odpravil, da pojde k njemu, ko se mu zabliska boljša misel.

Spomnil se je grofa Monte-Crista. Ravno je hotel poklicati gostilničarja, ko se le-ta sam prikaže na pragu.

»Dragi gospod Pastrini,« ga ogovori, »ali mislite, da je gosp. Monte-Cristo doma?«

»Da, ekszellenca, pravkar je prišel.«

»Potem bi vas prosil, da ga vprašate, ali bi me hotel za trenutek sprejeti.«

Gostilničar odide. Čez pet minut se vrne in pove Francu, da ga grof pričakuje.

Franc odhiti čez hodnik in najde grofa v majhnem razkošno opremljenem kabinetu.

»Ej, kateri dobri duh vas je napotil ob tej uri k meni?« ga vpraša. »Ali bi nemara večerjali z menoj? To bi bilo zelo ljubezno.«

»O, ne, prišel sem zaradi zelo važne reči.«

»Zaradi važne reči« ponovi grof in prodirljivo pogleda Francu. »Kaj se je zgodilo?«

Franc mu pokaže Albertovo pismo.

»Berite sami!«

Grof prečita pismo.

»Oho!« vzklikne.

»Kaj rečete na to?« vpraša Franc.

»Ali imate zahtevano vsoto?«

»Osem sto piastrov mi manjka.«

Grof stopi k svoji pisalni mizi, potegne iz nje predal, poln zlatnikov, in se obrne k Francu: »Upam, da me ne boste razžalili in se na koga drugega obrnili namestu name.«

»Narobe; saj vidite, da sem prišel naravnost k vam.«

»Hvala vam za zaupanje. Izvolite!« S temi besedami povabi Francu, naj seže v predal.

»Ali je mar vobče potrebno poslati Luigiju Vampi ta denar?« vpraša mladi mož in pogleda grofu naravnost v oči.

»Smrt božjal!« vzklikne le-ta, »saj sami vidite: pripis ne dopušča nikakih dvomov.«

»Zdi se mi... Če bi hoteli malo premisliti, bi nemara našli pot, po kateri bi se stvar enostavneje uredila...«

»Res? In kakšna naj bi bila ta pot?« se začudi grof.

»Nu, denimo, da greva skupaj k Luigiju Vampi... Prepričan sem, da bi Alberta takoj izpustili, če bi mu vi rekli.«

»Če bi mu j a z rekel? Kakšen vpliv naj bi pa imel nanj?«

»Ali mu niste napravili neke usluge, kakršne človek izlepa ne pozabi?«

»Usluge?«

»Ali niste pred nekaj dnevi rešili Peppina?«

»Oho, kdo vam je pa to povedal?«

»Postranska reč. Vem.«

Grof je obnemel.

»In če bi se jaz odpeljal k Vampi, bi šli vi z menoj?« vpraša nato.

»Ako vam ne bi bil v nadlego — prav rad.«

»Naj bo! Noč je lepa, in majhen izprehod v rimsko campagno

V 24 URAH

barva, pišira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

nama ne more škodovati. Kje je mož, ki vam je prinesel pismo?«

»Spodaj čaka.«

»Vedeli mora vendar, kam greva; poklical ga bom.«

Grof stopi k oknu, ki je gledalo na cesto, in na poseben način zažvižga. Mož v plašču se odmakne od zidu in stopi na sredo ceste.

»Salitel!« reče grof, kakor bi dajal ukaze svojemu slugi.

Sel steče vneto proti hotelu, plane po stopnicah in se komaj pet sekund nato prikaže na pragu kabineta.

»O, ti si, Peppino!« vzklikne grof.

Toda namestu odgovora se vrže Peppino grofu pred noge in mu poljubi roko.

»Oho,« se nasmehne grof, »tak še nisi pozabil, da sem ti rešil življenje! Čudno, saj je že teden dni od tega!«

»Ne, ekszellenca, tega ne bom nikoli pozabil,« odvrne Peppino z izrazom globoke hvaležnosti.

»Nikoli? Mnogo obljubljaš. Nu, dosti je že, da tako misliš. Zdaj pa vsiani in odgovori na moja vprašanja.«

Peppino se nezaupljivo ozre po Francu.

»Pred tem gospodom lahko brez skrbi govoriš; moj prijatelj je. Kako je prišel grof Albert Luigiju v roke?«

»Francozova kočija se je večkrat srečala z vozom, v katerem je sedela Tereza.«

»Poglarjeva ljubica?«

»Da, Francoz je streljal z očmi po njej, Tereza mu je pa za šalo odgovarjala. Potem ji je začel mefati šopke cvetic, ona pa nazaj — seveda z dovoljenjem poglarja, ki jo je vozil, preoblečen v kočijaža.«

»In potem?«

»Potem si je Francoz snel krinko, Tereza prav tako; Francoz je prosil za sestanek, Tereza je nanj pristala; samo da je prišel na stopnice cerkve San-Giacoma namestu Tereze Beppo, preoblečen v kmetico. Na koncu Macellove ulice je čakal voz in Beppo je povabil Francoza vanj; le-ta si tega ni dal dvakrat reči in se je vsedel k njemu. Beppo mu je dejal, da ga bo peljal v neko vilo, kako miljo iz Rima. — Francoz je odgovoril, da se je pripravljen peljati z njim na konec sveta. Voz je zavil po Ripettijski ulici do sanpaolskih vrat. Ko sta bila kakih dve sto korakov iz mesta, je postal Francoz nekam prepodjeten, in tedaj mu je nastavil Beppo dve pištoli na prsi. Voznik je pri priči ustavil konja in se obrnil na kozlu: tudi v njegovih rokah sta se zabliskala dva revolverja. V istem trenutku so planili proti vozu štirje naši, ki so bili skriti na bregu Alma. — Francoz se je hotel upirati in je zgrabil Beppa za vrat, a kaj bo sam proti petim oboroženim možem! Moral je odnehati. Prisilili

so ga, da je stopil iz voza, in ga odpeljali vzdolž rečice k Terezi in Luigiju, ki sta ga že čakala v kafakombah San-Sebastiana.«

»Romantična zgodba,« meni grof. »Kaj rečete o njej vi, ki se spoznate o teh rečeh?«

»Tudi meni bi se zdela zabavna, če se ne bi bila pripetila ravno ubogemu Albertu.«

»Da se niste name obrnili, bi bila ta ljubavna pustolovščina vašega prijatelja precej drago stala. Tako bo pa prestal samo nekoliko strahu.«

»Torej ga bova poiskala?«

»Menda! Tem rajši, ker je spravljen na zelo slikovitem kraju. Ali ste že bili v sansebastianskih katakombah?«

»Še ne, toda nameraval sem si jih pri priložnosti ogledati.«

»Nu, priložnost je imenitna, da si lepše skoraj misliti ne morete. Ali imate voz pri rokah?«

»Ne.«

»Nič hudega. Moj je naprežen noč in dan.«

»Noč in dan?«

»Kaj hočete! Muhast človek sem, in tako me časih prime sredi noči, da bi se kam zapeljal — pa pokličem voznika in sedem v voz.«

Grof pozvoni; nekaj trenutkov nato se prikaže komornik.

»Naj bo voz pripravljen in vzemite iz njega vse pištole. Kočijaža ni treba buditi, ker bo Ali vozil.«

Grof pogleda na uro.

»Pol ene je,« pravi. »Lahko bi do petih počakal, pa bi še o pravem času prišla. Toda potem bi moral vaš prijatelj prestati nekatero neprijetno uro, in zato je že boljše, da ga takoj rešiva iz rok nejevernikov. Ali ste še voljni iti z menoj?«

»Bolj ko prej!«

Franc in grof odideta s Peppinom po stopnicah. Pred vrati je čakal voz. Ali je sedel na kozlu. Franc spozna v njem nemega sužnja iz jame na otoku Monte-Cristu.

Franc in grof stopita v voz, Peppino prisede k Aliju in konji potegnejo v dir. Ali je dobil potrebna navodila že doma, zakaj voz je zavil na promenado in od ondod proti sansebastianskim vratom. Potem je šla vožnja po starodavni, obakraj z grobovi obdani Apijski cesti. Od časa do časa, kadar se je prikazal mesec izza oblakov, se je Francu zazdelo, kakor bi se bila iz razvalin izluščila človeška postava; toda vselej se je na Peppinov znak spet neslišno izgubila v temo.

Nekaj korakov pred Caracallovim cirkusom se voz ustavi. — Peppino odpre vratca in grof in Franc skočita na tla.

»V desetih minutah bova na meslu,« reče grof svojemu



»Zdi se mi, Oskar, da nisi posebno vesel najinega svidenja. Niti zavojčka mi ne vzameš iz rok.«

spremljevalcu. Potem pomigne Peppinu in mu nekaj tiho pove. Razbojnik poišče v vozu plamenico in odide po ozki stezi naprej. Franc in grof kreneta za njim in prideta po kakih sto korakih do vrha položnega klanca.

»Ekszellenca,« se tedaj oglasi Peppino, ki ju je že čakal, »izvolite kar za menoj, vhod v katakombe je samo dva koraka v stran.«

»Dobro,« odvrne grof, »pojdi naprej!«

Res je bila med skalami in grmovjem skrita odprtina, tako ozka, da se je skoznjo komaj zrinil človek. Peppino se prvi splazi vanjo. Toda že po nekaj korakih se je podzemeljski hodnik razširil. Razbojnik se ustavi in prižge plamenico. Tedaj se splazita za njim še grof in Franc.

Pot je držala položno nizdol in se je od koraka do koraka širila. Tako so hodili nekaj minut, ko jih zdajci ustavi klic: »Kdo je?« Hkratu se jim v svitu plamenice zasveti cev karabinke.

»Prijatelji,« odgovori Peppino in šepne straži par besed. Razbojnik spusti puško in jim da znamenje, da lahko nadaljujejo pot.

Prišli so do kamenitih stopnic — kakih dvajset jih je bilo — ki so jih vedle nizdol. Spodaj so se zagledali na križpočju. Pet stezá se je cepilo na vse strani kakor žarki iz zvezde. V zidovju so bile vsekane vdolbine za krste; nahajali so se v katakombah.

Grof položi Francu roko na ramo.

»Če hočete videti razbojniško taborišče, pojdite z menoj. Peppino, utri plamenico!«

Peppino je storil po zapovedi, in vse tri je nenadoma objela neprodorna tema. Počasi in oprežno so stopali naprej; grof je vodil Francu za roko, kakor bi videl v temi.

Tako so prišli v dokaj prostrano dvorano, v katere stene je bila vsekana vdolbina pri vdolbini, podobne, kakor so jih videli že prej v zidovju. Sredi te dvorane so stali štirje veliki neobsekani kamni; sodeč po križu, ki se je dvigal iznad njih, so morali nekoč služiti za oltar. Na podstavku nekega stebra je stala ena edina svetiljka in s svojo migočajočo lučjo razsvetljevala nenavadni prizor, ki se je odprl Francovim očem.

Oprt s komolcem ob steber in obrnjen s hrbtom proti oboku, skozi katerega so bili prišli naši trije možje, je sedel neki mož in bral. Ta mož je bil poglavar tolpe, Luigi Vampa. Okoli in okoli njega je ležalo ali sedelo na kamenitih klopeh kakih dvajset razbojnikov v plaščih; vsi so imeli puške v rokah. V ozadju je molče in neslišno ko senca korakala straža.

Ko se je grofu zdelo, da se je Franc že dovolj nagledal slikovitega prizora, položi prst na usta, v znak, naj molči, in stopi korak proti Vampi. Poglavar je bil tako zatopljen v branje, da ga ni niti opazil.

»Kdo je?« zavpije straža. Tedaj šele plane Vampa kvišku in potegne naglo ko blisk pištolo iz za pasu. V trenutku so bili vsi razbojniki na nogah in dvajset karabink se je namerilo v grofa.

Najmlajša filmska zvezda

„Baby le Roy“, novi partner Chevalierja

Spet nova zvezda na filmskem nebu! Če bi bili zelo natančni, bi morali reči zvezdica. Ime ji je »Baby le Roy«. Pravo njegovo ime je zgolj le Roy, priimek »baby« so mu pa dali zato, ker je pač baby (otročiček). In čeprav je kdorkoli filmski zvezdnik z imenom in s plačo, povrh pa še partner tako slavnega igralca kakor je Maurice Chevalier, ostane vendar »baby«, če je samo leto dni star. Tako je in enoletni filmski zvezdnik mora biti s tem zadovoljen, če mu je prav ali ne. Najbrž se tudi ne protivi temu, vsaj nam ni nič znanega.

Tistikrat, ko je baby le Roy postal partner Mauricea Chevalierja in mu je režiser Norman Taurog v Paramountovem zvočnem filmu »Pripovedke iz spalnice« dodelil še večjo vlogo kakor Mauriceu, je bil naš novi filmski igralec star točno leto dni. Ko so pričeli filmanje, je siromatek šele za silo sedel, ko so dovršili film, je junaško shodil. Sledil je torej kakor po naročilu filmskemu tempu.

Kaj mislite, kako je prišel k filmu? Prisežemo, da na povsem časten način, brez reklamnih trikov, brez protekcije, brez menažerja, skratka torej po zaslugi svojega talenta, igralskega talenta namreč. Bil je naš junak solastnina velike družine neke sirotišnice. Očeta nima, matere tudi ne, ne sorodnikov.

Nekega solnčnega dne so prišli filmski gospodje z aparati v sirotišnico, kar je bila za nebogljene sirote serzacija prvega reda. Gospodje so pričeli s svojimi strokovnimi poskusi, filmalj so zdaj tega zdaj onega, smejoče se obraze in nakremžene. Uspeh njihovega poseta je bil tak, da je postal le Roy Chevalierjev partner v zvočnem filmu »Pripovedke iz spalnice«. Paramount ga je angažiral pismeno po vseh predpisih in pravilih. Mali le Roy je posekal reci in piši 1342 tekmecev. Uspeh pa tak, da bi ga najrajši imenovali rekord.

Povedali Vam bomo, zakaj so izbrali ravno malega le Roya. Holly-

woodska poročila pravijo, da ima malček najbolj fotogenski obraz in največ igralskega talenta. Toda nečesa ni v teh poročilih: le Roy ima najbolj predrzno lice in prav zaradi



Silvia Sidney kot Madame Butterfly.

te »šednosti« so ga dali Mauri eu Chevalierju za partnerja.

Svojo vlogo je baby le Roy odlično odigral. Resničnost te trditve potrjuje nova pogodba, ki jo je sklenil Paramount za več let in za več novih filmov. Še celo druge družbe se trgajo zanj.

Ceprav je imel mali le Roy res mnogo prirodnega zmisla za filmanje, je moral režiser vendar uporabiti marsikakšen trik, da je otroka pretental. Če je hotel, da bi fantek jokal, mu je moral pod nos lisčati žepno rutico; kadar so rabili v prizoru veder in nasmejan obraz, se je moral nekdo pačiti pred njim, mahati z rokami ali karkoli smešnega početi. Da so ga prisilili, da je gledal na desno, je moral nekdo ob levici kamere plesati indijanski ples ali početi nekaj sicer zanj zanimivega, da je gledal na levo, je moral to ponoviti na desni strani kamere. Seveda je bila spet nova umetnost, kako pripraviti malega nagajivčka do brbranja. Morali so mu dati mleka (seveda ne preko predpisane količine) pa je blebetal, ko mala račka, ali so pa postavili ogledalo predenj, v katerem se je z užitkom ogledoval in se zabaval na sto načinov s svojim dvojnikom v zrcalu. Če bi bilo potrebno, da ga prebude — ... , toda tega ni nikdo nikoli poskušal, kajti otroški spanec je svet in le surovež bi ga mogel prekiniti — torej kadar je spal, so pač lepo počakali, da se je njegova »malenkost« izvolila prebuditi.

Ena edina stvar je pa delala nepremostljive zapreke. Intervju! Najnovejši in najmlajši »zvezdnik« ni mogel in ni znal osebno odgovarjati na radovedna vprašanja časnikarjev. Dobri režiser Norman Taurog je prevzel to težavno nalogo in odgovarjal v imenu babyja le Roya; sicer ni dognano, ali je imel za to potrebna pooblastila. Norman Taurog, najznamenitejši režiser otroških filmov, je nekoč izjavil takole:

»Baby le Roy je moj najmanjši in najmlajši zvezdnik, kajti oba Coogana Jackie in Robert, Mitzi Green, Jackie Searl, Jackie Cooper in vsi drugi so bili vendar nekoliko let starejši, ko so se prvič predstavili svetu na platnu. Dasiravno mi pravijo, da sem specialist za otroške fil-

Gospodinje!

Suha drva in lep pre-mog dobite pri

I. POGAČNIK

trgovina s kurivom
Bohoričeva ul. 5 Tel. 20-59

me, sem moral biti pri babyju le Royu prav posebno pazljiv, toda način »občevanja« je ostal v bistvu vendar isti. Vsak otrok-zvezdnik ima dvojnika, ki ga nadomešča v manj važnih prizorih, zlasti tedaj kadar se mu ne vidi v obraz. Baby le Roy je imel celo dva dvojnika. Čim se pri otroku pojavi trudnost, je treba takoj prekiniti filmanje, nadaljevati je moči šele tedaj, ko je otrok spet pošteno spočit in »razpoložen«. Paziti je treba na to, da dobiva otrok zmerom o pravem času svojo hrano. Otrokom — igralcem so pripravljene v ateljejih posebne sobe za igranje in učenje. Neprestano so pod skrbnim nadzorstvom, zvečine se brigajo matere same za njihov blagor.

Pogosto se je v ameriški javnosti načelo vprašanje o »deci v filmskih ateljejih«, toda vsekdar se je pokazalo, da je skrb javnosti bila pretirana in nepotrebna. Saj je država izdala posebne predpise v tem zmislu. Najvažnejše je pa itak, da more z deco občevati edino le oni, ki jo ljubi. Naš režiser, Taurog, celo trdi, da so deci — filmskim igralcem — dani najlepši pogoji za zdrav in kreposten razvoj. Po navadi ti mali igralci itak ne nadaljujejo svoje kariere.

H koncu še eno vprašanje z odgovorom! Kaj zlomka počne baby le Roy s svojo veliko plačo in kaj počneja, je počela in bo počela vsa ostala otroška garda igralcev? Vsi njihovi prejemki se nalagajo v varne banke, da so jim kesneje na razpolago za šolanje ali pa še kesneje za naložbo v kakršenkoli posel ali podjetje. Od sreče je odvisno, pravilneje od kritičnega občinstva, kako dolgo traja lava h nadarjenih malčkov.

Filmske novice

»Svet brez krinke« je naslov najnovejšega filma s Harryjem Pielom. Tokrat sta Pielu ob strani Olga Cehova in Anny Makartova. Sodelujejo še Rudolf Klein-Rogge, Hubert v. Meyerinck in Kurt Vespermann.

Karl Lamač je pričel v Monakovem snemati novi film z Anny Ondro »Anny in zopet Anny«. Njena partnerja sta Adolf Wohlbrück in Fritz Odemar.

V novem Grohovem filmu »Lepo je biti zaljubljen« igrajo poleg pevca še Karin Hardt, Ernst Dumcke, Ralph Artur Roberts, Erich Kestin, Jakob Tiedtke in Walter Steinbeck. Film bo zlasti zaradi tega zanimiv, ker ga je režiral znani karakterni ljubimec Walter Janssen, ki se je prvičkrat poskusil v tej umetnosti.

Za film »Ne boj se ljubeznic« so angažirali Liano Haid, Ralpa Arturja Robertsa, Jessie Vigogovo, Adolfa Wohlbrücka, Hildo Hildebrandovo in Thea Singena. Skladbe piše Franz Grothe.

Nekaj zasebnega o Cecilu B. de Millu

Ze dvajset let je Cecil B. de Mille režiser in še zmerom je tako ognjevit in drzen pri delu, da bi mu sam vrag ne prisodil pet križev. V Hollywoodu je najbolj znana in najbolj zelena osebnost. Ima svoje muhe,

V svojem domu ima prekrasno in obsežno zbirko dragega kamenja, cel muzej. Najimnitnejša sta dva zelena demanta in podolgast biser v obliki jegulje. Starega orožja ima toliko, da ga časih posoja filmskim podjetjem,



Gangster priznava svoj zločin. Iz filma »Burjac«.

svoje ukoreninjene slabosti in kup šednosti, poleg vsega pa nad vse blago srce.

Energičen je, strastno kadi pipo in morda je celo malo babjeveren. Cecilih trideset let je nosil v žepu pet zlatih dolarjskih desetakov, dokler mu jih ni izpulila država s svojo odredbo o oddaji zlata iz hlač. Nikoli se pri režiranju ni ločil od megafona, čeprav so že pred leti uvedli to novost. Tako dolgo se je krčevito držal te stare navade, da je postala spet »moderna«.

Najljubši sport mu je jadranje; na svoji jahti ima potapljaški zvon, iz katerega ob lepih dneh opuzuje življenje na morskem dnu.

Smrtno sovraži rdeče pološčene nohte in moška oblačila pri ženskah, zato je pa

strastno zaljubljen v kopalne kadi vseh vrst in Hollywoodci trde, »da je v slehernem de Millovem filmu kopalni prizor«.

pa prav rad ga posodi (bela vrata med hollywoodskimi stiskači).

Tudi pomagača ima, ki mu pravi »nikalnik«. Ta nikalnik je edini človek na božjem svetu, ki mu sme ugovarjati. Piše se Burus in je srečen, ker je že deset dolgih let Millov pomagač. Če spravi Burus mojstra v »slabo voljo«, to je, če karkoli graja, in grajati sme edinole on sam, takrat ga de Mille pogosto hvaležno pogleda in reče: »Že prav, vest ti trgovska!« Tedaj Burus obmolkne, ker ve, da ne sme črhnil niti besedice več. Bog ne daj, da bi vteknil nos v umetniško plat filma.

Ko so skončali filmanje »Burjac« sta si pomela oba roke, Cecil B. de Mille in gospod Burus. De Millu je sijal obraz zaradi tega, ker je šlo vse kakor namazano in je film umetniško res popoln, gospodu Burusu pa, ker ni šel niti meter dragocenega filma v izgubo...

Gumbi, rjasti žebliji ...

Nadaljevanje z naslovne strani
pise treh osebnosti, o katerih govorimo, da jih sploh ni moči dobiti: pa-
peža, Lindbergha in Grete Garbo...
Leta 1925. je umrl v Londonu Anglež, ki je imel zbirko nič manj ko 740.000 gumbov — gumbov vseh vrst, barv in dežel. Njega moramo brez dvoma šteti med prave zbiralce, prav tako kakor njegovega tovariša, časti vrednega dunajskega bančnega ravnatelja, ki ima zbirko več tisoč rjastih žeblijev. Vsak žebelj, ki ga je na cesti videl, je pobral; vesel ga je bil tem bolj, čim bolj je bil zarjavel.

Znameniti skladatelj Auber je slovel po tem, da se ni mogel ločiti od nobene svojih ponošenih oblek; vse omare v njegovem stanovanju so jih bile polne in naposled jih že ni več vedel kam dati. Neki berlinski original se je pa specializiral za odtrgane pete na čevljih; imel jih je več stotisoč, lepo urejene, vsako v posebni lični škaticli, opremljeni s številko in dnevom najdbe...

Neki star samec v Parizu je svoje dediče grdo razočaral. Vse življenje je svoje sobe in omare skrbno zaklepal in jih ni nikomur pokazal. Vsi so mislili, da mora imeti v njih kdo ve kakšna bogastva in veste, kaj so

našli? Milijone in milijone lepo v svežnje povezanih in urejenih... omnibusnih listkov. Neki njegov ameriški tovariš je zbral svojih 50.000 železniških vozniških listkov z vsega sveta; znamenitost te zbirke je pa v tem, da so vsi ti listki nezakonitoc prišli vanjo, zakaj vsakaterga je čudaški zbiralec iztihotapil na peronu, kjer bi ga bil moral po predpisih oddati.

Pa še nismo s temi zbirkami pri kraju. Neki čudak je zbral pajčevine; zbral jih je okoli 4000 in jih skrbno spravljaj med dve stekleni ploščici. Neki Američan se je pa specializiral na fotografije snežink in je dosegel lepo število 5000 slik. Ti dve zbirki imata vzlic vsej svoji kurioznosti tudi nekoliko znanstvene vrednosti. Poklicni zbiralec je pa mož, ki ima v svoji zbirki vse vrste cigaret sveta; pozna jih po imenu (tudi po okusu?) in je strokovni svetovalec vseh večjih cigaretnih tvrdk na svetu.

Strast za dobra vina je razumljiva — manj razumljivo pa zbiranje praznih vinskih steklenic. Spretnega trgovca se je pokazal mož, ki je dal nalepiti po svojih skladiščih in pisarnah plačane račune. Danes pa postajajo premnogi od nas nehote zbiralci, če se nam na pisarnih mizah zbirajo neplačani računi...

»Kaj si prav za prav mislite, go spod, ko tako stojite in čakate?«

Ribič: »Mislim si, ali bo kdaj prišel mimo kak bedak in me česa takega vprašal.«

Dve zdravniški

Moric gre k zdravniku, da ga preišče. Zdravnik ugotovi, da okoli srca nekaj ni v redu, in pravi: »Lahko vam samo to svetujem, da opustite pijačo.«

Moric se obrne in hoče oditi.

»Trenutek,« zavpije zdravnik za njim. »Kaj pa honorar? Petdeset Din imam dobiti!«

»Kakšen honorar!« ga zavrne Moric. »Ali mislite, da se bom po vašem nasvetu ravnal?!«

V neki vasi na Gornjem Avstrijskem je umrl neki mož za nalezljivo boleznijo. V zapisnik, ki so ga napravili, so napisali:

»Pokojnik je zapustil tri sto šilingov gotovine, pohištvo v vrednosti

Adria prašek je boljši

pet sto šilingov in nekaj stare obleke. Ker je umrl za nalezljivo boleznijo, se obleka razdeli med občinske reveže.«

Otroške

Učitelj izprašuje malega Vinka zgodovino. Tako mu med drugim zada vprašanje: »Kam so Turki zbežali po neuspešni oblegi Dunaja?«

Vinko ne ve. V zadregi molči.

BUFET PRI IVANU

Aleksandrova c. 5 (dvorišče)
priporoča izbrana vina in dobro meščansko kuhinjo. Lepa posebna soba za sestanke.

Se priporoča
IVAN ŠENICA

Zdajci se mu pa zasveti in odločno odgovori:

»Turki so tako hitro zbežali z Dunaja, da zgodovinarji še danes ne vedo, kje so.«

Papa je malemu Petru dostikrat zabičeval, da mora biti priden, drugače mu štoklja ne bo prinesla bratca. Čez nekaj časa dobé pri Petru dvoječka.

»Očka,« vpraša otrok, videč, kako žalosten obraz dela papa, »če nisem bil nemara preveč priden?!«

»Mama, igrali smo se šola.«

»Pa si bil priden?«

»Meni ni bilo treba, ker sem bil učitelj.«

Najnovejša škotska

Neki Škot je peljal svoje otroke k fotografu, toda na loben način jih ni mogel pripraviti do tega, da bi se prijazno držali.

Tedaj je dal vsakemu izmed njih 1 peny (75 par). Vsem so zažareli obrazi — in fotograf je pritisnil.

»Tako, zdaj pa denar nazaj!« je rekel Škot.

HUMOR

Olika

»Zdaj pa vi povejte, gospa Mrmo-lja, kako se je stvar odigrala,« pozove sodnik obtoženo stranko.

»Kako se je stvar odigrala, gospod sodnik? Začela me je zmerjati, čeprav ji nisem dala povoda. Nato sem ji rekla, gospa Zaplotnica, sem ji rekla, jaz sem olikana ženska in se ne spuščam v take prepire, ne, sem

ji rekla, ne spuščam se vanje, ker sem za to dosti preveč olikana. Toda, sem ji potem rekla, če ne mislite hitro jezika za zobe spraviti, sem rekla, vam utegne kakšna prileteti čez gobec, čeprav sem drugače olikana ženska in se ne spuščam v takšne reči.«

Čednostna služkinja

»Mina, prinesite mi pismo, ki leži na moji nočni omarici!«

»Katero, milostljiva? Tisto, v katerem se vaša gospa mamá pritožuje nad vašim gospodom, ali pa tisto, kjer vam vaša prijateljica piše, da bi vrnil denar?«

Dober odgovor

Izprehajalec že delj časa opazuje, kako neki gospod mirno stoji in na trnek ribe lovi. Naposled ga vpraša:

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA
suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata
18°

PORENAL MILO
blago dišeče milo za nego obraza in rok
12°

PORENAL PUDER
fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv
24°

POREMILK
biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic
32°

KAMPHORMILK
kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogrce
30°

PASTA MAJALIS
dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila
15°

MILCH KREMA
odstrani hitro in stalno solčne pege in madeže s obraza
15°

JE FAIS BLANC
krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke
10°

LANOLIN KREMA
za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično
12°

ORO BARVA ZA LASE
v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva lase
30°

VODA IZ KOPRIV
staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in urhljaja
30°

FLORIA ROUGE
najtinejša francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah
14°

ROUGE ZA USTNICE
Bonbon Rose v 4 barvah
Rouge De la Vie v 4 barvah
8°
15°

EAU DE LAHORE
Eliksir za masažo in krepljenje ženskih prsi
40°

DOBI SE POVSOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB.

Ilca 34 — Jelačićev trg 15

Kakor nalašč za varčno gospodinjjo!

je praktični patentirani obroč ali plošča posebne vrste za štedilnik, ki prihrani pol kuriva. Zahtevajte

STED-REGULATOR

ker je konstantirano materialno najboljši in najcenejši. Stane za gospodinjstvo od 75 do 125 Din. Za restavracije in hotele od 125 Din naprej po velikosti. STED-REGULATOR vam prihrani pol kuriva, kurjavo izrabljuje tako, da lahko pri večji toploti kuhate in ogrevate kuhinjo. Posoda vam ostane snažna. Pustimo govoriti strokovnjakinjo: »Iznajdba g. Avg. Zupančiča se je na naši šoli izvrstno obnesla. Glavna dobrota STED-REGULATORJA za štedilnik je ta, da prihrani polovico kuriva. Zato ga priporočam vsem naprednim gospodinjstvom.«
Ravnateljstvo Dr. Kreka meščanske gospodinjinske šole v Zgornji Šiški.

Zužek Adelina, ravnateljica.
STED-REGULATOR dobite v vsaki trgovini z železnino. Glavna zaloga livarna

A. SMOLE, Ljubljana, Opekarska 33

Telefon 38-34

Trgovcem popusti!

Zahtevajte cenik!

Da ne pozabim:
Se danes moram poslati naročnino za »Družinski Tednik«!



VELECENJENA GOSPA!

Pri nakupu blaga za obleke in manufakture sploh se da prihraniti. Ali poznate naše reklamne cene za spomladno sezono?

Le par primerov:

Perilni Creppe, poludelen itd. Din 9°-12°
Damsko voln. blago za obleke . . . 28°-35°
Damsko voln. blago za plašče . . . 56°-75°
Štof za deške in moške obleke . . . 30°-48°
Za rjuhe Molinos-Domestik 150 cm . . . 17°-24°
Za kapne šifon Creton 100 cm . . . 28°-36°
Svila vseh vrst že od Din 12° — naprej

Kdor pozna kakovost našega blaga, kupuje le pri nas

**SPECIALNA TRGOVINA
NOVAK - LJUBLJANA**
Kongresni trg 15 -- pri nunski cerkvi